

בעזהש״ת

גליון

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בלתי מוגה

דא"ח ושיחו"ק שב"ק פ' ויקהל תשע"ד

גליון פ"ד < >

יו"ל ע"י מערכת "ארץ הצבי" קרעטשניף
פעיה"ק ירושלים תובב"א

© כל הזכויות שמורות
למערכת ארץ הצבי
קרעטשניף
פעיה"ק ירושלים תובב"א

להנצחות ניתן לפנות:
להר"ר **יחיאל שטיינפלד** הי"ו – 052-7653486
להר"ר **אלימלך ווייס** הי"ו – 052-7171882

בחזרת והעתקת הדא"ח לגליון זה השתתפו:

הרב **צ.א.ש.** שליט"א
הב' **נתן זליג חשין** נ"י
הב' **משה חיים כהן** נ"י

דא"ח ושיחו"ק שב"ק פ' ויקהל תשע"ד

בשיעור בספח"ק שער התפלה

איתא בישער התפלה (שער ח' סוף פרק כב) וז"ל, על כן נקרא עושה שמים וארץ, שתיקן וחיבר השמים וארץ יחד, ונעשה תיקון גמור על ידי האמצעות שלו, בצחינת הצריח התיכון המצריח מן הי קצה אל הי קצה, עכ"ל.

יש לבאר מה שדייק לכתוב מן הי קצה אל הי קצה, דהלא לשון הכתוב הוא (שמות כו, כח) והצריח התיכון בתוך הקרשים מצריח מן הקצה אל הקצה. וא"כ למה דייק לתת ריוח בין אות ה' לתיבת קצה' ומה צא לרמוז בזה.

ויש לומר דהנה ידוע דכל אות מאותיות שם הוי"ה מורה על צחי' אחרת, אות י' הוא צחי' חכמה, ה' ראשונה רומז על צינה, אות ו' רומז על ששה קצוות, ונכללים בו כל הששה מידות, ואות ה' אחרונה רומזת על צחי' המלכות. ועיקר העבודה הוא להמשיך האור מעולם הצינה דרך הו' מידות עד למטה לצחי' המלכות, והוא להמשיך מאות ה' ראשונה שישפיע

לאות ה' אחרונה, וזה צחי' הצריח התיכון שמצריח מן הקצה אל הקצה.

ולזה דייק לכתוב דייקא בלשון מן הי קצה אל הי קצה, שהכוונה שיש להמשיך מאות ה' ראשונה שהוא עולם צינה, עד אות ה' שהוא בקצה השני שהוא המלכות, וע"י שמאחד ומקשר צינה למלכות עי"ז נמשך השפע עד למטה, היינו שממשיך למטה כל השפעות טובות מלמעלה (בינה) עד למטה (מלכות), ומהמלכות לכל העולמות התחתונים כידוע.

ועוד איתא בשער התפלה (שער ח' ריש פרק כג) שיש באדם שלשה מדריגות, מקודם הוא צחי' 'אני', ואח"כ כשעולה צמדריגה הוא מגיע לצחי' 'מה', שהרי האדם בכללו מכונה על שם מדת התפארת שמאיר בו שם מ"ה העולה אד"ס, וכמו שאמר משה רבינו (שמות מז, ז) ונחנו מ"ה. ואח"כ כשזכה יכול להפוך את האני לצחי' 'אי"ן', דהעיקר תלוי בלבו שיצא ממידת אני לעשות צחינת אי"ן, כי צחינת אני הוא מידת הקליפות וחינוניות שאומרים 'אני' ואפסי עוד,

התפילה, ואילו עבודת אמת נריך להיות לה קיום לעד כמ"ש שפת אמת תיכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר, מ"מ נקראת עבודה תמה, ובל"ק: "כי הנה מדת אמת היא מדתו של יעקב הנקרא צריח התיכון המצריח מן הקצה אל הקצה מרום המעלות ומדרגות עד סוף כל דרגין וזכל מעלה ומדרגה מצריח תוך נקודה האמצעית שהיא נקודת וצחי' מדת אמת שלה ומדת אמת היא נחלה צלי מצרים ואין לה שיעור למעלה". עכל"ק.

והיוצא לנו מדבריו שאפילו עבודה שאינה אמת לאמתה מפני שחולפת ועוזרת, אך כיון שתוכה רלוף אהבה מפני פנימיות רלוננו לעצדו באמת, והנה חותמו של הקצ"ה אמת, ושכינתו הק' היתה שורה צמשכן ששם נתגלה צחי' אמת כנודע, וע"י הצריח התיכון הרומז למידת אמת שנוגעת צנקודת האמת שצכל עבודה. והנה אמרו חז"ל שקר אין לו רגלים, ושיקרא לא קאי, ולעומת זה קושטא קאי, והקרשים כשלעצמם לא היה להם עמידה, וע"י הצריח התיכון שרומז על מידת אמת נעשה להם קיום, ונתהפך מאותיות שק"ר לאותיות קר"ש. וכן איתא באזהב ישראל^ל (פרשת חקת) "כי

וע"י צחי' מ"ה יכולים להפוך האנ"י לצחי' אי"ן.

והנה בענין הצריח התיכון שהיה הולך צתוך הקרשים, היינו שצתוך הקרשים היה נקב שדרכו היו מצריחים את הצריח התיכון צתוך חלל הקרשים. ולפי פשוטו של מקרא שלשה צריחים תיכונים היו, אחד צנפון ואחד צדרום ואחד צמערב מן הקצה אל הקצה. מקצה כותל צפוני לקצהו השני וכן צדרום וכן צמערב וע"י המקלעות נתחבר כל המשכן כל שלש כותליו יחד. אבל איתא צרשצ"ס עה"ת (שמות ב, ב), וכמו כן צפירוש ענף יוסף על מדרש תנחומא (פר' תרומה אות ט) מצואר שהיה רק צריח אחד (ולא שלשה) והיה מכניסים אותו צלד אחד וכשהגיע לסוף הכותל היה מתכופף ומתעגל לצד השני והיה הולך צתוך כל השלשה כתלים מן הקצה אל הקצה ע"י נס, והיה מחבר של שלשה כתלים ציחד עכתו"ד.

ויש לבאר הענין של והצריח התיכון אשר מצריח צתוך הקרשים מן הקצה אל הקצה. דהנה 'קרש' הוא אותיות 'שקר', ואיתא בתניא (סוף פרק יג) שגם עבודת הצינונים אע"פ שאינה צתכלית האמת, כי חולפת אחר

הקיום ומעמד של כל נצרה ונוצר
ונעשה הוא צחי' אי"ן. עכל"ק.
והנה חוץ מן הצריח התיכון שהיה
נכנס 'צתוך' הקרשים, היה עוד
שני צריחים מכל נד, חילוניים, אחת
למעלה ואחת למטה. ויש לומר דשלשה
צריחים הללו, רומזים על שלשה צחי'
הנ"ל אנ"י מ"ה אי"ן, ושני הצריחים
החילוניים הם כנגד אנ"י ומ"ה
והצריח התיכון רומז על צחי' אי"ן.
וע"י צחי' הצריח התיכון, שהיא נוגע
ומצריח לתוך הנקודה האמצעית,
נקודת האמת, שהיה מצריח מן הקנה
אל הקנה, היה מתגלה חלקות בכל
המדריגות מן הקנה אל הקנה, וזה
נעשה דייקא ע"י צחי' אי"ן שיש צכח
להעלות ולתקן כל המדריגות, והוא
דוקא ע"י מידת אמת.

ליל שב"ק - אחר קידוש

ויקהל משה וכו' ששת ימים תעשה
מלאכה וביום השביעי יהיה
לכם קדש שבת שבתון לה' וכו'
ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל
וכו' קחו מאתכם תרומה לה' כל
נדיב לבו יביאה את תרומת ה' זהב
וכסף ונחשת וכו'. הנה מלינו
צפרשתנו שנוצר ענין שמירת שבת
קודם למעשה המשכן, ויש לצאר הענין
בזה.

ונקדים להנה ידוע דתכלית בניין
המשכן היה להשרות שכינתו
בתחתונים כדכתיב (שמות כה, ח) ועשו לי
מקדש ושכנתי 'צתוכס'. ולזה היה
נלרך דוקא שיעשה דוקא ע"י מעשי
תחתונים, וכמו שמלינו שהמשכן וכליו
וצגדי הכהונה לעבודה נעשו ע"י י"ג
דברים זהב וכסף נחושת וכו' כמבואר
ברש"י פרשת תרומה (כה, ב). ומבואר
בספה"ק (עי' שם משמואל פ' כי תשא תרע"ג)
שי"ג הדברים שנתנדבו צהם ישראל
למשכן הם כנגד י"ג מדות של רחמים.

והביאור בזה הוא, להנה ידוע שכל
דבר גשמי שיש צעולם יש
בו ניצוץ חלקי שמתלבש בו ומחיה
אותו. והנה כיון שרצה הקצ"ה
להשרות ולגלות שכינתו בתחתונים,
ומלבד ההתלבשות צתוך הניצוץ חלקי
שיש בכל דברי גשמי, רצה גם
סיתעורר עי"ז הי"ג מדות של רחמים
שאינן חוזרות ריקס, והיה נלרך לזה
איזה דבר גשמי שיתלבש צהם צחי'
הי"ג מדות רחמים, ולכן לזה הקצ"ה
לצנות המשכן ע"י י"ג דברים דייקא,
כדי שיתלבשו ויתגלו צהם ויתעורר על
ידם הי"ג מדות של רחמים. וע"י
נדבת י"ג הדברים שהיו נלרכים לבנין
המשכן, עי"ז התגלה גם שיש ניצוץ
חלוקי גם בכל דבר גשמי, ואפשר

ג"כ צביהמ"ק שלמעלה ועי"ז היו ממשיכים ההשפעה לתחתונים. וגם בזמן הזה צריכים לנו לדעת שיכולים להמשיך ע"י עצודתינו ההשפעה מצית המקדש שלמעלה שהוא נלחי. והוא שמחמד השי"ת הנחיל לנו מתנה את השצ"ק, שהוא מעין עוה"צ יום שצת מנוחה, והשולחן צעונג שצ"ק הוא כדוגמת המזבח, והאכילה שצ"ק לשם שמים לעונג שצת הוא כדוגמת עצודת הכהנים צאכילת הקרצנות.

ולפי"ז יוצן שצדין הוקדם לוי שמירת שצת לפני לוי צניין המשכן, שמעלה יתירה יש צצצת קודש יותר מצניין המשכן, שהרי המשכן לא היה נלחי, אצל השצת קודש היא נלחית ונשאר לנו לתמיד ולעולמי עד. ולכן ראוי היה להקדים מצות שצת לפני מלאכת המשכן, מפני שצריכים להקדים הרפואה למכה, ומחמת שיהיו זמנים שלא יהיה לנו עוד המשכן, לכן גילה לנו הכתוב שגם צומנים שלא יהיה לנו עוד המשכן עדיין יהיה השראת השכינה צתוך צני ישראל ע"י שמירת שצת כהלכתה, וישמחו צמלכותך שומרי שצת וקוראי עונג.

והנה לוי השצת הוא צכמה מקומות צתורה, ומצינו לדייק צשינוי הלשונות של המקראות, דהנה צפרשת

לקיים צזה רצון השי"ת. וזה כוונת הכתוב ועשו לי מקדש ושכנתי 'צתוכס', שיהיה לו יתצרך דירה צתחתונים שיתגלה צתחתונים ממש האור הגדול של י"ג מדות של רחמים.

וזה כוונת הפסוק (לה, י) ובל"ח חכם לב בכם יבאו ויעשו את כל אשר צוה ה'. דכוונת 'חכם' לצ הוא, שמשגי שיכול להיות השראת השכינה וגילוי אלקות גם צדצרים גשמיים, ודייקא 'חכם' שמשגי ענין זה, יבאו ויעשו את כל אשר צוה ה'.

והנה צעוה"ר נחרצ ציהמ"ק, ואין לנו לא כהן צעצודתו וכו', ועד ציאת משיח צדקנו כל ענין של המשכן והצית המקדש הוא טמיר ונעלם וגנוז לגמרי, ואין לנו יכולים לקיים המצות של המשכן והצית המקדש צפועל ממש. והנה צוה הקצ"ה למשה לעשות את המשכן צאופן של ככל אשר אני מראה אותך את תצנית המשכן ואת תצנית כל כליו וכן תעשו. דהקצ"ה היה מראה למשה רצינו את הצית המקדש של מעלה, ואמר לו צדיוק כדוגמת זה הצית שיש לי צעליונים תעשה לי ג"כ למטה צתחתונים. וצית המקדש שלמטה היה מכוון כנגד צית המקדש שלמעלה, וע"י העצודה צביהמ"ק שלמטה היה נעשה העצודה

נעשית ע"י אחרים, ועי"ז זוכה ביום השביעי יהיה לכם 'קדש', שכל עניני גשמיות הנקרא 'לכס' יהיה במדריגה של 'קודש', שיהיה נכלל בתוך הקדושה, כי ע"י תורתם ועבודתם של כל ימי השבוע זוכים בשב"ק למדריגה עליונה ביותר, שכל עניני 'לכס' שרומז לארציות, מתרומם להיות קודש לה'.

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה

הדברים אשר צוה ה' לעשות אתם. איתא בקדושת לוי שמדייק בלשון הכתוב אלה הדברים אשר לזה ה' 'לעשות' אחס, שהוא מלשון עשי"ה, ומשמע מזה יש כאן ליווי השי"ת 'לעשות' איזה מלוא ע"י מעשה ופעולה, ויש להקשות דהרי חזינן דהמשך המקראות שהמלוא הוא רק כדי למנוע 'שלא לעשות' מלאכה, ואין כאן שום מלוא ע"י 'מעשה ופעולה', דהרי כתיב כל העושה צו מלאכה יומת, שהעיקר הוא 'שלא לעשות' מלאכה, וא"כ יש להבין למה כתוב כאן דייקא בלשון של אלה הדברים אשר לזה ה' 'לעשות'.

ועוד יותר יש לדייק, דהמשך הפסוקים כאשר משה מלוא לבני ישראל לעשות משכן להשי"ת,

יתרו כתוב (שמות ב, ט-י) ששת ימים 'תעבד' 'ועשית כל מלאכתך' ויום השביעי שבת לה' חלקיך. וכמו כן בעוד מקומות נכתב דרך זה עם קצת שינוי, ולעומת זה צפרשתנו כתיב ששת ימים תַעֲשֶׂה מלאכה וציום השביעי יהיה לכם 'קדש', וכן צפרשת אמור (ויקרא בג, ג) ג"כ כתיב ששת ימים תַעֲשֶׂה מלאכה וציום השביעי מקרא 'קדש'. ומנינו שבשני המקומות הללו שבו כתוב הלשון תַעֲשֶׂה מלאכה, נכתב ג"כ 'קודש'.

ולבאר הדקדוק ציננו המקראות, דהנה בכל שאר מקומות שנכתב בתורה מלות שבת, נאמרה לכל ישראל וגם לאנשים פשוטים שצימות החול עוסקים צמלאכתם, וטרודים צפרנסתם, והתורה מלוא להם ויום השביעי שבת לה' חלקיך, וע"י שישמרו את השבת ולא יעשו צו מלאכה, עי"ז יהיה להם איזה אחיזה כל שהוא ליום השבת. אבל כאן וצפ' אמור נכתב מלות שבת לצעלי מדע ומדריגה, אשר תורתם אומנתם כל השבוע, וזהו שרומז ששת ימים תַעֲשֶׂה מלאכה, אלו שמלאכתן נעשית ע"י אחרים, ולא כתיב כמו צפ' מקומות ששת ימים 'תעבד', 'ועשית' כל מלאכתך וכדו', וכל מקום שכתב תַעֲשֶׂה הכתוב מדבר לצעלי מדריגה שהמלאכה

שהוא ע"י מלאכה ועשייה ופעולה בפועל ממש, כתוב ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל 'לאמר', זה הדבר אשר נזהר ה' 'לאמר' קחו מאתכם תרומה לה'. ולכאורה היה יותר מוצן אם היה כתוב לשון 'לעשות', ולגבי שמירת שבת היה כתוב לשון 'לאמר'.

ולבאר זהקדם מה דאיתא במדרש (ילקוט שמעוני פרק לה רמז תח) ויקהל משה, רבותינו בעלי אגדה אומרים מתחלת התורה ועד סופה אין זה פרשה שנאמר צראשה ויקהל אלה זאת בלבד אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפנייהם צרבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת ולכנוס צבתי מדרשות ללמד ולהורות לישראל דברי תורה איסור והיתר כדי שיהא שמי הגדול מתקלס צין בני. מכאן אמרו משה תקן להם לישראל שיהיו דורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות

החג צהג, עיי"ש.

והנה כתיב אלה 'הדברים' אשר נזהר ה' לעשת אתם, בלשון רבים, ויש לומר דהכוונה שמשנה הקדים להם אלה 'הדברים' אשר נזהר וגו', יש לי שני נווים לאמר לכם, מצות השבת ומלאכת המשכן, נמצא דשני הנווים הנ"ל נכללים צחדא מחתא, ויש צהם התכללות זה צזה, ולפי"ז מה שנאמר אח"כ אשר נזהר ה' 'לעשות' אתם, קאי גם על מלאכת המשכן, וגם מה שכתב אלל המשכן ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל 'לאמר' קאי גם על שמירת שבת.

מצינו שיש צשני המצות הנ"ל צכל אחד שני צחינות, צחינת 'לעשות' הרומזת לעשייה ויגיעה, וצחי' 'לאמר' הרומזת לציבור, ועפי"ז יש לומר דהתוה"ק מלמדינו הדרך לקיים מצות שבת כראוי, ואלא להיכשל צשום איסור, ע"י זה הדבר אשר נזהר ה'

והענין של להקהיל קהלות צכל שבת ושבת כדי לדעת הלכות שבת וכדו', יש צו שני מעלות, דהנה אמרו חז"ל (אבות ב, ה) לא עם הארץ חסיד. שדי לקיים כל המצות שצתורה כהלכתן, יש מקודם ללמוד ההלכות

מנחת בניית המשכן בשלימות. נמנח
 שצשניהם גם צעניין שבת וגם צעניין
 מלחכת המשכן יש שני הצחי' גם צחי'
 'לעשות, וגם צחי' 'לחמר'.

וייש להוסיף דמה שכתב חלה הדברים
 אשר לזה ה' 'לעשות', שצריכים
 להתגייע בהרצה כוחות כדי לקיים
 מנחת ה' בשלימות, ואין לחשוב
 שיכולים לנחת המנוה בקלות, אלא כדי
 לקיים מנחת שבת וצניית המשכן צריך
 לזה יגיעה רבה ועומה צחי'
 'לעשות'.

וזה מה שכתוב ששת ימים תעשה
 מלחכה וציוס השציעי יהיה לכם
 קודש, דלאחר יגיעתו כדי לקיים מנחת
 שבת ומלחכת המשכן, עי"ז יכולים
 אח"כ לזכות למדריגה של ששת ימים
 'תעשה' מלחכה, שמלחכתך יהיה
 נעשית ע"י אחרים. דהרי כתיב (איוב ה,
 ז) אדם לעמל יולד, וכל אדם יש לו עמל
 ויגיעה זה צכה וזה צכה, ואשרי מי
 שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו
 (ילקוט שמעוני איוב מב רמו תתקכח), וע"י
 שמייגע עצמו בעבודת ה', זוכה שאין
 צריך להתייגע על פרנסתו ומלחכתו
 נעשית ע"י אחרים.

ליל שב"ק – בשולחן הטחור

ויקהל משה את כל עדת בני
 ישראל ויאמר אלהים אלה

'לחמר', 'לחמר' מלשון 'לימוד'
 ודיבור, וע"י שילמדו הלכות שבת
 צעמל ויגיעה כדי להצין העמקות בכל
 הלכה לדעת אותה על צוריה, והוא גם
 צחי' 'לעשות', ועי"ז יזכה לקיים כל
 מנחת שבת כהלכתה שלא לצוא לידי
 מכשול. וזה שכתוב זה הדבר אשר
 צוה ה', דהקב"ה מנוה את האדם,
 יאמרי שילמוד ההלכות ועי"ז ידע
 איך לשמור שבת כהלכתו, וגם יהיה
 מסוגל להנצל מכל מכשול.

ובמו כן מקרא זה קאי גם על מנחת
 צניית המשכן, וכנ"ל שתיבת
 'הדברים' הוא בלשון רבים, ונכלל בו
 גם עשיית המשכן, ולכן אמר בלשון
 אשר לזה ה' 'לעשות' שקאי גם על
 מנחת ה' לעשות המשכן בפעולה
 מעשית, ואולם בזמן שאין משכן
 ומקדש ע"י לימוד התורה"ק צענינים
 אלו מקיימים מנחת אלו צחי' ונשלמה
 פרים שפתינו, וגם שעי"ז צונים את
 המקדש העמיד להתגלות, וכדאיתא
 בספה"ק לפרש וצנה ירושלים עיר
 הקודש צמרה, וצמה צונים אותו,
 צמינו, ע"י ימינו שאנו ממלאים אותם
 בתורה ועבודה צנה וצנה צית המקדש,
 וגם צנה צריכים ללמוד כל ההלכות
 הנוגעות לצניית המשכן שהוא צחי'
 'לחמר', ועי"ז יהיו ביכולת לקיים

הדברים אשר צוה ה' לעשת אתם. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה' כל העשה בו מלאכה יומת. לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת.

הנה ידוע ומצוה צכל ספרי תלמידי צעש"ט, שמחוצת האדם כזר מתחילת השצווע להכין עצמו לקראת השבת הצא, ועצודת ההכנה מתחיל תיכף ומיד צמונאי שצת, ורק ע"י עצודת ההכנה יכול לזכות לטעום ממתיקות נועם השצת. וכדאיתא מנקה"ק בבאר מים חיים (פרשת יתרו) שצכל יום אנו אומרם צשיר של יום, היום יום ראשון צצצת, יום שני צצצת, שהוא כדי לעשות הכנה לקבל הארת השצת, וע"י שמכין עצמו צמשך של ששה ימים, עי"ז זוכה שיצטרפו כל העצודות של ששת ימי החול ומוה עצמו נמשך ונתהווה קדושת שצת.

ופשוט הוא ואין צריך לומר שאי אפשר לללות ימות השצווע צהצל וריק, ואח"כ להרגיש קדושת השצת. דכדי לזכות לקדושת שצת יש לעשות הכנה דרצה, ויש להתאמן מאוד צעצודת השי"ת צכל ימות החול, ועצודת ימי החול הם הכלים לקבל קדושת השצת.

ועיקר העצודה וההכנה שצריכים לעשות צצצת ימי המעשה הוא דייקא לקדש את עניני 'לכס', ולעסוק צעצודת אכתפיא צעניני לכס, ע"י שיקדש כל עניני גשמיות ותאוות לצו, ושלל להרצות צמאכל ומשתה ושינה יותר מכפי הצורך. וצריך לעמוד על המשמר לדעת כמה לאכול וכמה לישן כדי שיהיה לו מספיק כח לעצוד את השי"ת, אבל יש להיזהר מאוד שלא להמשך אחר התאוות צמותרות וכדו', ולא לתת להגוף כל מה שיצקש, אלא יקדש את עניני הלכס וישתמש צו רק מה שנצרך לעצודת הצורה ית"ש.

וזה ציאר לשון הכתוב ששת ימים יתעשה מלאכה, דעיקר העצודה צצצת ימי החול הוא לעצור עצמו שלא לאכול יתר על המדה ולמנוע מהגוף מותרות וכדו', נמלא דעיקר העצודה הוא 'שלל לעשות', שמונע מעצמו מלהמשך אחר התאוות והמותרות, ועצודת האיתכפיא הוא צאופן של מניעה של 'לח לעשות'. וזה הוא צצחי 'תעשה' מלאכה, שהעצודה והמלאכה נעשית מאליה, ע"י שהאדם אוכל כמו כל אדם, וצאמצע האכילה עוצר עצמו שלא לאכול עוד וכדו', עי"ז גופא נעשית מלאכת עצודת ה' מעצמו, צלי שיעשה חיזה מעשה ופעולה לעצודת

ה', אללא הא גופא שעולר ומונע ענמו מלרדוף אחר תאוות ליבו, עי"ז גופא נעשית מענמו את מלאכת עבודת ה' בצחי' תַעֲשֶׂה מלאכה. והכל ע"י 'שלא' לעשות.

ובאשר עוצד את ה' בכל הענינים הגשמיים צימות החול בצחי' הנ"ל של ששת ימים תַעֲשֶׂה מלאכה, עי"ז זוכה אח"כ וביום השביעי יהיה יָבֵב' קדש, וכל עניני 'לכס' שרומז על גשמיות, יהיה צמדריגה של קודש, היינו כאשר אוכל צצת קודש, אינו אוכל להנאת גופו, אללא כל אכילתו הוא אך ורק למען כבוד שבת וכל עניני 'לכס' נתעלים ומתקדשים צמדריגה גבוהה.

ובמזשיך הכתוב ישבת שבתון ל'ה', דכל מה שעושה צצת קודש הוא אך ורק לה', לכבוד ה'. אללא ב' העשה 'בו' מלאכה יומת, מי שלא עשה כלל עבודת ה' צצת הימים וכאשר מגיע יום השבת רוצה להתחיל עבודתו, ורוצה לעשות 'צו' מלאכה, שיהיה תחילת עבודתו השייך לששת ימי המעשה, ציום השבת. על זה מגלה לנו הכתוב: 'יומת', וכדאיתא צזוה"ק (ח"ג דף קל"ה:): כל מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוה ציה, קארי ציה מיתה. כל מי שיורד ממדריגה שלו, עבודת ה'

שלו, נקרא צצחי' מיתה. ולכן מי שעומד ציום השבת הקודש ורוצה לירד מדריגה, ולעשות מלאכת עבודת ה' השייך לימות החול, הרי זה נקרא צלשון מיתה, שעבודה כזו אין לו קיום והמשכה, ואפילו שמרגיש איזה התעלות צאותו שבת, יש לדעת שכל זה הוא רק 'לפי שעה', אללא לא יהיה לזה קיום נצחי ולא ישאר מזה כלום, שהרי עבודה זה נקרא צצחי' נחית דרגה, שהוא צחי' מיתה וכנ"ל מדצרי הזוהר.

ובמזשיך הכתוב להזהיר לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת, שאין להתחיל להדליק האש קודש של עבודת ה' צעצס יום השבת ע"י שנתעורר כשיוצב צלוותא עם חסידים ואנשי מעשה, צצחי' מושצתיכם, ציום השבת. אללא יש להתחיל להתלהב צעבודת ה' כצר מתחילת השבוע, דהרי צמוצאי שבת אנו מצרכים צורא מאורי האש, שזה צא לרמוז שיש להתחיל ולהדליק האש קודש צעבודת ה' מיד צמוצאי שבת, ולהתחיל להכין ענמו לקראת שבת קודש הצא מתחילת השבוע, ועי"ז יזכה להרגיש התעלות צצצת קודש ויהיה לזה קיום נצחי.

לפני אכילת הכבוד

מזנהג כמה נדיקים לאכול מאכל כזד
 (לעבע"ר) גם צליל שצת קודש,
 והיו אומרים לפני אכילת הכזד,
 הרחמן הוא יפרנסנו 'צכזוד'. ויש
 לומר הציאור צזה, דכאשר האדם רוצה
 לעצוד את השי"ת ולהגיע למדריגה
 והשגה, יש לו לדעת דאין דבר זה צא
 ממילא צלי יגיעה, ומי שרוצה לעצוד
 את השי"ת צאמת יש לו לדעת
 שצריכים לזה עמל ויגיעה רצה
 ועזומה. אך אל יפול רוחו צקרצו לומר
 שאין לו הכוחות ללחום עם יצרו כל
 ימי חייו, לזה אמרו חז"ל (גדרים ס"ב.) סוף
 הכזוד לצא, דאע"פ שמתחילה
 העצודה היא קשה מאוד, צצחי' כל
 התחלות קשות, אצל צסופו של דבר
 זוכה שיעלה לו העצודה צכזוד וצניקל
 צלי טורח כל כך כמו צהתחלה, ויגיע
 למדריגה והשגה צצחיק לדעת את ה'.

ואולי יש לומר לזה הכוונה צמה
 שאמרו הרחמן הוא יפרנסנו
 בכבודי ובריוח, שכאשר מתצונן
 האדם ורוצה כמה קשה לו העצודה,
 הצקשה מהשי"ת שנוכה לראות שאכן
 סוף הכזוד לצוא, שצסופו של דבר אכן
 נוכה לצוא לשלימות העצודה ולא יפול
 אחר צזמן שהוא עדיין קשה, אלא
 שנוכה לעלות למדריגה יותר גבוה

שהוא צצחי' סוף הכזוד לצוא ולכן אנו
 מצקשים הרחמן שהקצ"ה ירחם עלינו
 שיפרנסנו צכזוד, שנוכה לצוא לשלימת
 עצודת השי"ת צצחי' סוף הכזוד לצוא
 ונוכה למדריגה של ששת ימים פּעֶשָׁה
 מלאכה, שהעצודה לא יצוא כ"כ
 צקושי, ואפילו צצתחילה צריך להיות
 'לעשות' אותם, היינו לעצוד את ה'
 צעמל ויגיעה, אצל כזר מעכשיו אנו
 מצקשים שלא נסוג אחר ושנוכה לצוא
 למדריגה של ששת ימים פּעֶשָׁה מלאכה
 וכנ"ל, שהעצודה תהיה לו יותר צקלות
 וצהרצת המוחין והדעת.

צפרא דשבתא – בקידושא רבא

עצמודיהם עשרים ואדניהם עשרים
 נחשת ווי העמודים
 יחשקיהם כסף? הנה יש לומר צדרך
 רמז דתיצת וחשקיהם הוא מלשון
 'חשק', וכמו כן 'כסף' הוא גם מלשון
 כיסופין ומשוקה צעצודת הצורא ית"ש
 כמו נכסף נכספתי כו'. והכתוב צא
 לרמז דאפילו כאשר אינו צמדריגה שיש
 לו חשק לעצודת ה', עדיין צריך שיהיה
 לו חשק ורצון והשתוקקות שיהיה לו
 כיסופין לעצודת השי"ת, כידוע דצרי
 הצדיקים שצריכים לעורר רצון שיהיה
 לו רצון אמיתי, וזהו ומשוקיהם כסף,
 לעורר רצון דרצון.

ואיתא בנועם אלימלך (פרשת כי תשא ד"ה ועשית כוור נחושת) דלותיות כסף עולה זמספרו כל אות מרוצה מאות הקודם, שזה הוא רמו שצריך להתגבר ולעלות למעלה מעלה בכל פעם עד תכלית יכולתו צעבודתו יתצרך עד אין תכלית, עיי"ש. היינו שתמיד יש להשתוקק יותר ויותר לעלות מעלה מעלה.

ויקהל משה וכו' אלה הדברים אשר צוה ה' ילעשת אתם. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי וכו' ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל ילאמרי זה הדבר אשר צוה ה' ילאמרי קחו מאתכם תרומה לה'.

איתא בספה"ק קדושת לוי שמדייק למה מצינו אלל שמירת שבת כתיב הלשון 'לעשות' ואלל עשיית המשכן כתיב הלשון 'לאמר', ולכאורה היה יותר מוצן כשהיה נכתב אלל שבת הלשון 'לאמר' שהלא שמירת שבת אין צו עשיה, ועיקר הוא המנות 'שלא לעשות' מלאכה וכדו' ושייך צו יותר הלשון אמירה. משא"כ ציווי ה' שלא עשיית המשכן שייך צו יותר לשון עשיה ומלאכה.

ויש לבאר עפ"י מה שידוע דכל אחד מצני ישראל צריך לקיים כל תרי"ג מנות, דהרי כל אדם יש צו רמ"ח איברים ושס"ה גידים, וכל אחד מהם הוא נגד אחד מרמ"ח מנות עשה ושס"ה מנות לא תעשה, וכדאיתא באוה"יח הקי עה"פ ובכל אשר אמרתי וגו' וז"ל: "טעם אומרנו ובכל וגו' תשמרו, ולא אמר וכל אשר וגו' תשמורו יכוין לומר על דרך אומרם ז"ל (מכות כ"ג:) כי מנין מנות עשה הם רמ"ח, כנגד רמ"ח איברים של אדם, ושס"ה לא תעשה, הם כנגד סס"ה גידיו (וזה"ק ח"א ק"ע:), והוא מה שרמנו שלא יאמר אדם אקיים כך וכך מנות, ויספיקו לשמירתי, לזה אמר 'ובכל' אשר וגו', פירוש בכל המנות תהיו נשמרים, ובחסרון אחד מהם תחסר השמירה לאותו אבר המכוון לה. הרי לנו דכל אחד מצני ישראל יש לו שייכות לכל התרי"ג מנות.

והנה אפילו צומן המשכן, או צומן שבת המקדש היה קיים, לא היה שייך שכל אחד מצני ישראל יקיים כל התרי"ג מנות, שהרי יש מנות שניתנו רק לכהנים או ללוויים או רק לישראל. ובפרט צומן הזה שאין לנו עוד בית המקדש והרצה מנות לא ניתן לקיים כלל, צודאי יש להצין איך שייך

במנוה הזאת שהיא לכפרה על מעשה העגל. עכתו"ד. ואכן אנו רואים שמשה רבינו לא השתתף כלל בנדבת המשכן וזה הוא מחמת שלא היה צריך לשום כפרה וכנ"ל.

ובמשה רבינו ע"ה מרוב השתוקקותו להשתוות עם בני ישראל להתחייב במצות בניין המשכן, ולכן יחר אף משה וישלך מידיו את הלוחות, היינו ששיצר את הלוחות בכעסו, ואיתא בחז"ל כל הכועס וכל השוצר כלים בחמתו כאילו עובד עבודה זרה. ועי"ז יהיה ג"כ צריך לתיקון על חטא ע"ז וממילא יהיה דינו שיהיה כדן כל ישראל וגם הוא יהיה חייב לקיים מצות עשיית המשכן.

ועוד מצוה צספה"ק על הא דאמר משה רבינו (לב, לב) ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת. שהיה בזה קצת חוצפה כלפי שמיא לפי מדריגתו, וכוונת משה היה כדי שעי"ז גם הוא יתחייב במלאכת המשכן.

אך לפי זה יקשה מדוע למה לא מנינו שמשה רבינו לא הביא שום נדבה למשכן. אלא יש לומר דזה הכוונת דצרי רש"י עה"פ זה הדבר אשר לוא ה' לי 'לאמר' לכס. היינו אע"פ שמשה רבינו הביא על עצמו חיוז למלאכת

לקיים כל התרי"ג מצות. ועל זה כתוב (הושע יד, ג) ונשלמה פרים שפתינו, דע"י לימד הלכות מכל אלו המצות שאי אפשר לקיים, נחשב כאילו קיימו בפעול ממש.

והנה מצוה צספה"ק דמשה רבינו השתוקק שגם הוא יהיה לו חיוז בבניית המשכן, כי משה רבינו לא נתחייב בכלל במצות המשכן, וכמו שפירש זקה"ק הרזא דשבת דצרי רש"י הק' עה"פ אשר לוא ה', לי, לאמר 'לכס', והקשה שהלא הלשון אשר לוא ה' לאמר נאמר בכמה מקומות, ובשום מקום לא דייק רש"י לפרש אשר לוא "לי לאמר לכס".

ותירץ, דהנה מצוה צספה"ק (שמות רבה נא, ד) שמלאכת המשכן היתה כפרה על מעשה העגל, והנה נשתנה משה רבינו ע"ה במנוה זו מכל התורה כולה, שהרי בכל התורה כולה כאשר לוא ה' למשה לאמר לבני ישראל, הרי גם הוא בעצמו נתחייב במנוה ציחד עם כללות ישראל, אבל משא"כ כאן נשתנה הענין, דהרי משה רבינו לא היה לו שום חלק במעשה העגל, על כן לא היה צריך כפרה.

ולבן מוצן היטב מה שאמר זה הדבר אשר לוא ה' 'לי', היה רק כדי לאמר 'לכס', שלא נשתיתי עמכם

המשכן, 'לאמר לכם', וזה הוא התיקון על הפגם שלו, אבל אינו צריך להציג נדבה למשכן בפועל ממש.

הרי לנו דכל אחד מכלל ישראל חייב לקיים כל תרי"ג מצות, וכל אלו המצות שאי אפשר לו לקיימו, העצה היא ללמוד ההלכות ששייכים למצוה זו כדי שהלימוד יהיה נחשב כאילו קיים המצוה בצחי' ונשלמה פרים שפתינו, ועי"ז יש לו שייכות למצות הללו ונחשב לו כאילו קיימם בפועל ממש.

והנה אע"פ שאי אפשר לקיים מצות הללו בפועל ממש בעשיה, אבל עדיין צריך לקיימו בזמן הזה ע"י איזה צחי' של עשיה, היינו שהלימוד בחלק התורה השייך למצות פלוני לא יהיה מן השפה ולחוץ צלי שום עצודה ויגיעה, וכמו שרוב העולם אומרים פרק איזה מקומן, ללא הצנה ויגיעה. דהרי ידוע דבזמן שבית המקדש היה קיים כאשר אחד נכשל בחטא והיה צריך להציג קרבן חטאת, היה כרוך בזה טירחא יתירה, דהיה צריך לילך ולקנות בהמה, ואח"כ לילך עם הצהמה צרחוצות ירושלים עד הר הבית, וכולם ראו איך שהוא הולך עם קרבן חטאת, ונתגלה לעיני הקהל שהוא נכשל בחטא, והיה מתצייש מכל רואיו, וגם כאשר הגיע לבית המקדש

המשכן ע"י כעס שהוא כעין ע"ז, וכאשר היה רק צאופן של 'כאילו' עע"ז, ולא ממש ח"ו, היה התיקון מספיק צאמירה גרידא וצלימוד עם העוסקים צמלאכת הקודש איך לצנות את המשכן בפועל.

אבל בני ישראל שנכשלו בחטא העגל ע"י הערב רב, שהם היו הגורם לצנ"י שיחטאו בחטא העגל בפועל ממש. משא"כ משה רבינו לא חטא בפועל ממש, אלא רק צדיבור צמה שאמר מחני נא מספרך, או שהיה רק 'כאילו' עוצד ע"ז. ועוד יותר מזו, דכל הפגם של משה לא היה צא ע"י הפיתוי של הערב רב שהם ההיפוך מנד הקדושה, אלא אדרבה בפגם שלו צא דייקא מנד הקדושה מחמת שהשתוקק שיהיה לו חלק צמלאכת המשכן, וזה אינו כמו כלל ישראל שנכשלו ע"י הערב רב שהם מנד הטומאה, הרי לנו דמשה רבינו לא היה לו כלל שייכות לכל החטא העגל ורק מעט מזעיר וכנ"ל. ולכן מחמת שהשתוקק כל כך שיהיה לו חלק צמלאכת המשכן אמר לו הקצ"ה שחלקו יהיה שיקיים מצות מלאכת המשכן ע"י 'דיבור', ולא ע"י מעשה, וזה ציאור דצרי רש"י זה הדבר אשר צוה ה' לי', שזה חלקי צמנות עשיית

וזה ציבור הקרא, אלה 'הדברים' אשר צוה ה' 'לעשות אותם, שאלו המצוות שאי אפשר לקיימם בפועל ממש, ואפשר לקיימם רק ע"י 'הדברים', שמקיימם בדיבור, בצחי' ונשלמה פרים שפתינו, על זה מזהיר הכתוב שבקיום המצוה צאופן כזה, הלימוד יהיה ביגיעה צאופן של 'לעשות אותם'. משא"כ מצוות שיש צידו לעשות בפועל ממש ששייך לעשות גם בזמן הזה, על זה כתוב בתורה בלשון 'לאמר', שמספיק לומר להאדם לעשות מצוה זו, וכבר יקיימו בפועל ממש ע"י עשיה.

מנהגו של הרה"ק מצאנז ז"ע היה לאכול שני מיני דגים, וכמו כן נוהגים אצלנו בקידושא רצא בצפרא דשבתא לאכול שני מיני דגים, וכבר אמרנו לרמז צמנהג זה, דהרי ידוע דדגים הוא ראשי תיבות י' ג' מ'כילין ד'רחמי. ובשעת אכילת דגים יכולים לעורר הי"ג מדות של רחמים, וזה דוקא אם אוכלים שני 'דגים', לשון רבים, ועי"ז יתעורר י"ג מכלילין דרחמי, משא"כ צדג אחד והבן.

ובבזו כן צמעשה המשכן נרמז הענין של י"ג מדות של רחמים, דהרי

היו הלויים משוררים ניגוני התעוררות שהיה מעורר אותם לתשובה וחרטה. וכאשר ראו הלויים דכבר נשבר לצבו בקרבן, היה משוררים ניגוני שמחה כדי לחזקו ולחממו ולהראות שנתקבל תשובתו.

ולבן אין לחשוב שע"י אמירת כמה תיבות מדברי תורה זה יהיה לו נחשב כאילו הקריב קרבן, אלא צודאי שצריך לזה יגיעה רבה ועזומה בכל כוחות הנפש, וע"י עמלה של תורה ויתבונן בנפשו דכל מה שהיו עושים עם הצהמה היה צריכים לעשות עמו וכדו', ורק אז יהיה זאת נחשב כמו עשיית בפועל ממש ואז יהיה נחשב כאילו חכן הקריב קרבן בפועל ממש בצחי' ונשלמה פרים שפתינו.

וזה מה שכתוב אלה דבר אשר צוה ה' 'לעשות אותם, שקאי על איסור מלאכת שבת ומצוות בניין המשכן. והנה יש מצוות שכל אדם יכול לקיימו, אבל יש מצוות שאי אפשר לקיימו, כמו מצוות ששייך רק לכהן או ללוי וכדו', ואיך אפשר לקיים כל התרי"ג מצוות, זה הוא דייקא ע"י לימוד צאופן של 'לעשות' היינו ע"י 'עשיה' שיהא הלימוד בכל כוחות נפש ביגיעה והתמדה כמו שמקיים המצוה בפועל ממש.

ודבר זה אנו רואים צין צמלאכת המשכן וכן בשבת קודש, דבשני עניינים הללו מתגלה שיכולים להכניס ולגלות את השי"ת גם צמעשי תחתונים, וכידוע מה שאמר הבעש"ט הקי קודש הוא לכם שבת המלכה, דכדי שיהיה לאדם חיזה שייכות עם השבת קודש זה הוא דייקא ע"י קודש הוא לכם, שכל ענייני 'לכם' יהיה בקדושה, דהרי עיקר קדושת שבת הוא לגלות את הקצ"ה בעולם השפל הזה, וזה אפשר לעשות רק ע"י שמעלה ומתקן כל ענייני העולם הזה ללד הקדושה, עי"ז יכול האדם להיות לו חיזה שייכות עם השבת, וכמו שכתוב בפרשתנו וציוס השביעי יהיה 'לכם' קדש, דככל ענייני 'לכם' יכולים להעלותו ולתקנו ולגלות בו שהוא קודש. היינו שכל קדושת שבת מתגלה ע"י ענייני לכם, וכמו כן צמשכן עיקר הגילוי השכינה היה דייקא בתוך ענייני לכם. צי"ג דברים שנתרמו לעבודת המשכן.

והנה עבודת גילוי חלקות בגשמיות שהיה צמשכן אינו שייך בכל דור ודור, שהרי צומן הזה אין לנו עוד משכן והצית המקדש, אבל משא"כ עבודת גילוי חלקות בשבת קודש עדיין

המשכן נעשו ע"י י"ג דברים זהב וכסף נחשת וכדו', שרומז על י"ג מדות של רחמים. וזה היה תכלית השראת השכינה צמשכן, להמשיך לעוה"ז את כל העניינים הגבוהים, שיתגלו למטה צבחי' דירה בתחתונים, ואפילו דברים גשמיים יהיה להם צחי' שיוכל לעורר בהם את הי"ג מדות של רחמים.

ובאשר האדם אומר אל-ל רחמים וחנן ארך אפים וכו', אע"פ שידוע ומרגיש שיש כאן דברים גבוהים ונשגבים, אבל אין לו שייכות חמיית לזה מחמת שהם גבוהים ממנו הרבה יותר ממדריגתו, משא"כ צעניינים של זהב כסף ונחשת וכדו' אכן יודע שיש לו הרבה שייכות לדברים הללו, וכל אדם יש לו שייכות לזה. וזה מה שמתגלה אלל האדם בעבודת המשכן הנעשה ע"י י"ג דברים, דגם צאלו דברים גשמיים שכל אדם יש לו שייכות לזה, גם בתוך דברים גשמיים הללו יכולים להשראת בהם ולהכניס בתוכם אורות קדושים גדולים מן הי"ג מדות של רחמים, ואפילו שהאדם חושב שהוא כולו גשמי, מגלה לנו הכתוב שגם דברים פחותים הללו יכולים לעורר בהם י"ג מכילין דרחמי.

יש לנו גם צומן הזה וזכל הדורות, ולכן נכתב צפרשתנו גם עניני שבת קודש, לגלות לנו שעבודה זו לא נפקק צומן שאין לנו משכן והצית המקדש, אלא זה שייך זכל הדורות וזכל הזמנים.

צפרא דשבתא – בשולחן המהור

ויבאו כל החכמים העשים את כל מלאכת הקדש איש איש ממלאכתו אשר המה עשים. ויאמרו אל משה לאמר מרבים העם להביא מדי העבדה למלאכה אשר צוה הי לעשת אתה. ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא.

הרה"ק מראפשיין זי"ע אמר דאין דצר שלס כמו לצ נשצר, דעיקר השלימות צעבודת ה' הוא דייקא מי שיש לו לצ נשצר. והנה איתא צמד"ש (שמות רבה נא, ד) שמלכת המשכן היתה כפרה וריצוי על מעשה העגל, ולכן כל אחד ואחד היה צריך לשצר לצצו ולהתחרט על גודל החטא שנכשל צעשית העגל ועי"ז זכה לכפרה של מעשה העגל.

וזה ציאור הכתוב ויאמרו אל משה לאמר מרבים העם להביא מדי

העבדה למלאכה אשר צוה הי לעשת אתה. שטענו למשה רצינו שכלל ישראל מרצים להציא הרצה יותר מדי, דהנה כאשר אחד מציא דצר מועט להמשכן, יש לו לצ נשצר שלא זכה להציא רק דצר פורתא, מעט מזעיר, ואז מתעורר אלל החרטה על שנכשל צחטאים, ולצו נשצר צקרצו, וזכה לכפרת עונות. אלל כאשר מרצים העם להציא ויש לו התנשאות מזה שמציא כל כך הרצה דצרים למלאכת המשכן ואין לו לצ נשצר כלל וכלל, הרי אין זה כלל כוונת השי"ת, דהעיקר מה שהקצ"ה רוצה הוא הלצ נשצר שעי"ז נזכה לכפרה.

ולכן מיד ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל

יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא. ועי" שויכלא העם מהציא, שצו נשצר לצצם על שלא זכו להציא למלכת המשכן ואינם זוכים לכפרה, ועי"ז גופא שהיה להם לצ נשצר זכו לכפרה על מעשי העגל.

ועל זה מקיים הכתוב והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אתה והותר. דעי" שצו היה להם לצ נשצר, הרי זה הוא עיקר כוונה צמשכן, ולכן צצר היתה המלאכה די והותר, וכמצואר צמסכת

(בלים ב, א) שצירתן היא טהרתן, שעיקר טהרת הלז הוא ע"י לז נשצר. והמלאכה היתה דיים והותר, שעוד נשאר דרך ועבודה זו למשך כל הדורות דכל עת וזמן שיהיה לאדם לז נשצר ויתחרט צאמת כל עונותיו, יזכה לטהרה וכפרה, וגם הותר לכל הדורות זכות מעבודה בני ישאל שתיקוני עונותיהם, ומזה נשאר זכותם לעולמי ע.ד.